

ΣΠΗΛΙΔΕ ΣΤΗ ΜΑΝΗ

Ι. Πετροχείλου

1) Ἡ Βλυχάδα τοῦ Δηροῦ.*
Νοτίως τῆς Ἀρεοπέλεως κατ' ἀπόσταση $3/4$ βρας ἀπὸ αὐτῆ, στὸν βρμὸ Δυρδ, βγαίνει στὴ θάλασσα γλυκὸ νερὸ, ἀπὸ ἕνα σκίσιμο τῶν βράχων τῆς νοτίας ἀκτῆς.

Τὸ νερὸ αὐτό, αἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς, ἠθελαν νὰ μάθουν ἂν εἶναι δυνατὸν νὰ τὸ χρησιμοποιοῦσιν μὲ ἀντλήσιν καὶ διοχέτευσιν στὰ χωριά τους.

Γι' αὐτὸ ἐπιχειρήθηκε ἔρευνα στὴν ἀκτὴ σὲ μιὰ ἐκδρομὴ στὴ Μάνη, κατὰ τὴς ἑορτὰς τῶν Χριστουγέννων τοῦ 1950.

Κατὰ τὴν ἔρευνα, γιὰ τὴν εὐρεσίαν τῆς πηγῆς τοῦ νεροῦ σὲ 220 24,75 γεωγ. μῆκος καὶ 360 38,3 πλάτος περίπου, κατὰ τὴς ὁδοὺς τῶν ἐντοπίων, βρέθηκε ἡ εἴσοδος τοῦ κατωτέρου μέρους σπηλαίου, ποὺ ἐκχρησίμευε ἄλλοτε ὡς ἐκβολὴ ὀρογείου χειμάρρου.

Ἐπιχοροῦμε νὰ βροῦμε αὐτὴ τὴν εἴσοδο, περνώντας ἀπὸ τὸ τελευταῖο νότιο ἀκρο τῆς ἀμμουδιᾶς τοῦ Δηροῦ, πάνω ἀπὸ τοὺς βράχους τῆς ἀκτῆς περὶ τὰ 50 μ. πρὸς Δυσμὰς καὶ καταβαίνοντας στὴν ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης πάλι, κοντὰ σὲ μιὰ ἀσκήν χαρακτηριστικῆ πέτρα.

Εἶναι σχηματισμένη μάζα σὲ διακλάσεις τοῦ μαρμάρου τοῦ Ταυγέτου.

Ἡ μορφολογία τῆς φαίνεται στὸ σχέδιον.

*Γιὰ ἕνα μέρος αὐτῆς τῆς σπηλιᾶς ἔχει γραφῆμιὰ ὄριστα περιγραφῆ, ποὺ ἐρμηνεύει ἐκδοὺς τῶν ἐντυπώσεων καὶ παραδόσεις, ὅχι ἀληθινὰς ὡς πρὸς τὸ μῆκος καὶ ὕψος τῆς γνώμης γιὰ τὴ συγκοινωνία του. Βλ. Σ. Σχοπετῆ Ἡ σπηλιὰ Β. Δ. ΜΑΝΗΣ 486. 110

Μέχρι τῆς κρότης μικρῆς λίμνης οἱ τοῖχοι κατ' ἡ ὄροφῃ τῆς σπηλιᾶς εἶναι ἀπὸ βράχο γλυμμένο, τὸ δὲ ὄσπεδο ἀπὸ προσχώσεις ἄμμου καὶ κροκαλλῶν, ἐπιδεδωτικώτερο ἢ ὄροφῃ ἔχει πολλοὺς σταλακτῖτες καὶ τὸ ὄσπεδο λίγους σταλαγμῖτες.

Χαρακτ. ριστικοὶ εἶναι μερικοὶ σταλακτῖτες, ποδ ἄρθεσαν ἐπὶ θάλασσο, πλάι' ἐπὶ μεγάλη λίμνη ἀποτελοῦνται ἀπὸ σφαῖρας ἐφωτισμένους, κενὸς ἐπὶ ἐσωτερικὸ τούτῳ.

τὸ νερὸ ἐπὶ κρότη λίμνη εἶναι ὀφάλμυρο, ἐπὶ δευτέρῃ καὶ τρίτῃ λίγο γλυκὸ ἔχειν καὶ τρέχει ἀπὸ τὴν ὄροφῃ εἰς σταγόνες εἶναι γλυκὸ.

Ἡ στάσις τῶν μεγάλων λιμνῶν κατὰ τὸν χειμῶνα (Ἰαν.) εἶναι εἰς +1μ. περίκουκαὶ ὑψώνεται μετὰ ῥοπήν ἐντὸς ὀλίγων ὡρῶν τὸ καλοκαίρι φαίνεται ἀπὸ τῆς γραμμῆς τῶν βράχων νὰ χαμηλώνῃ.

Ἄν ἐξακριβώσῃκε ἀπὸ τοῦ ἔρχεται ἐκρίβως τὸ νερὸ τῶν λιμνῶν. Ἐκάρχουν ὅμως σ' αὐτὸ διηθήσεις θαλάσσης. Ἐυδέχεται νὰ ἔχη κοινὴ πηγὴ μὲ τὸ ἐκέρχόμενο ἀπὸ τὴν ἀκτὴ. Τοῦτο θὰ ἐξακριβωθῇ, ἂν περάσῃ κανεὶς μὲ σκάφανδρο μέσα ἐπὶ τρέπα, ποδ βγαίνει τὸ νερὸ.

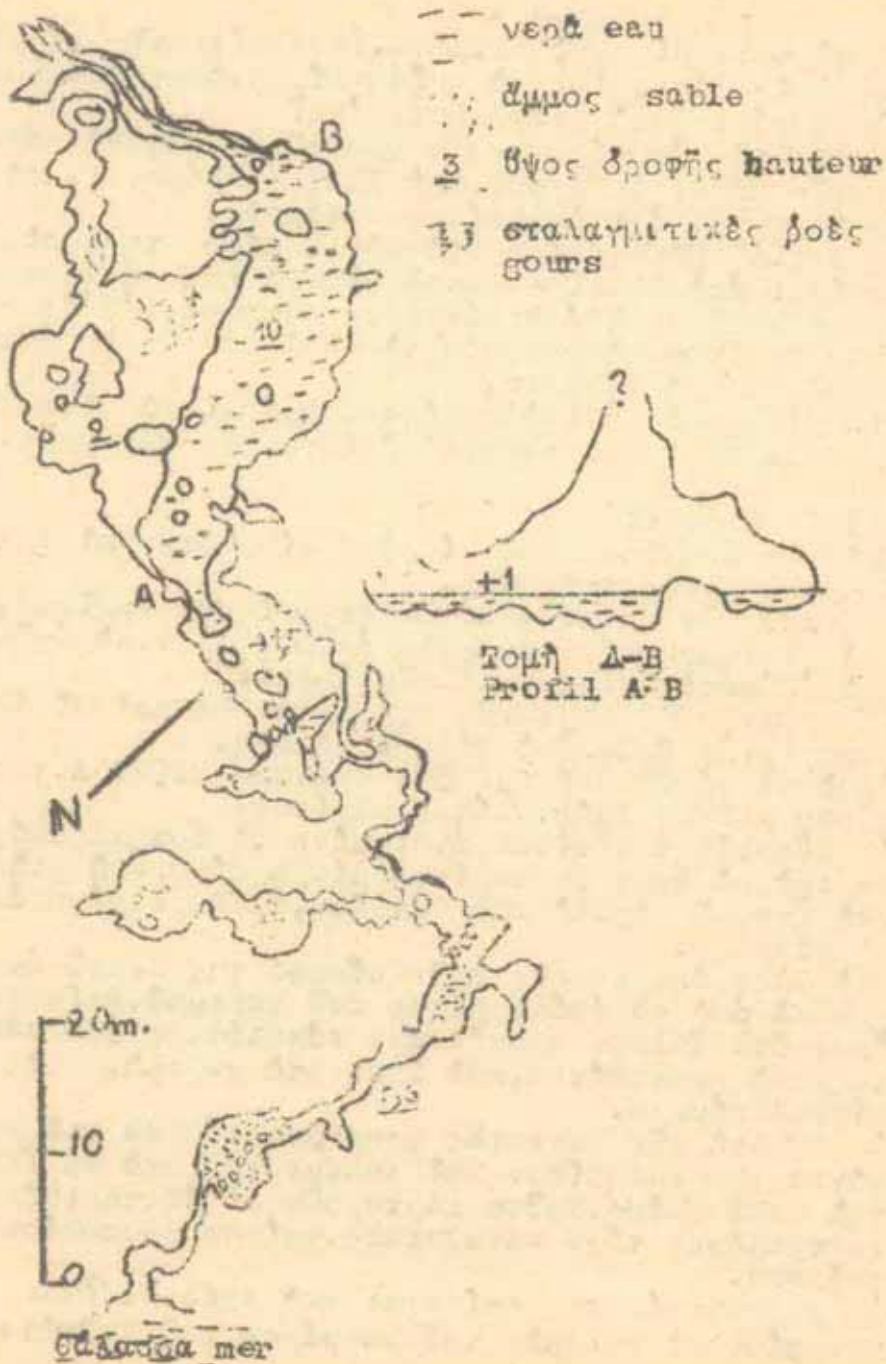
Εἰς τὴ τελευταῖα παρατήρησις οἱ κάτοικοι τῆς περριοχῆς μαρτυροῦν ὅτι παιδιὰ, μὲ βουτιδὲς, ποδ ἔχουσι μὴ μέσα, βρῖκαν θάλασσο σκοτεινὸ.

Πάντως ἐπὶν ἔξοδὸ τούτῳ, τὸ νερὸ αὐτὸ, ἐπειδὴ δὲν ἔχει ἀρτεσιανὴ πίεσις δείχνει ὅτι βγαίνει ἐπὶ ἐπιπέδῳ τῆς θαλάσσης. Ἡ ὀλλυγὴ τούτῳ λοιπὸν ἡμπορεῖ νὰ ἐπιτόχῃ ἐὰν ἐδρεθῇ ὀδοδος ἐπὶ κοίλωμα, ἀπὸ τὸ ὀποῖο βγαίνει, εἴτε ἀπὸ τῆ κοιτινῆ ἔγχεσι σπηλιὰ εἴτε ἀπὸ αλλοῦ.

Ἡ ρησιμολογία τούτῳ τότε θὰ ἐξαρτηθῇ μόνον ἀπὸ τὴν ἐπιπέδον παραχῆ.

Ἡ σπηλιὰ τῆς Βλουχάδας Δυροῦ ὕστερα ἀπὸ τὴ γενικὴ ἐξέτασις τῆς φαίνεται πῶς εἶναι ἕνα κομμάτι μιᾶς ποδὸ μεγαλύτερης σπηλιᾶς, ποδ δὲν ἔχει βρεθῆ ἀκόμη.

Μέσα ἐπὶ κομμάτι αὐτὸ, ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει τόσο σφῆρδ ὀμικρὸ, ποδ νὰ προῖδῃ γυρεμίσματα, ὑπάρχει ὀσφάλεια γιὰ ἐρευνῆς κατὰ τὸ ὄρος ἡ θάλασσο.

σα σε τρικομίες, το κοίμωνα, αποκλείει την είσοδο της θατ φθάνει. Έως τή πρώτη λίμνη, όπως δείχνουν τα κογχόλια, που βρίσκονται εκεί

Έκτος της άνωτέρω πηγής γλυκού νερού, στη θάλασσα της Μάνης υπάρχουν και άλλες παρόμοιες, που προέρχονται από διογενούς ποταμούς.

Η Δυτική Μάνη, ιδίως στο Νότιο μέρος της, που υποφέρει από έλλειψη νερού δεν θα ήταν άσκοπο να προμηθευθή νερό από τέτοιους ποταμούς, εφ' όσον θα ήταν δυνατόν να βρεθούν τα νερά τους, τριών άνακατωθούν με τή θάλασσα.

Γιά το σκοπό αυτό άπωσθήκατε πρέπει να γίνει μια λεπτομερής σπηλαιολογική έρευνα της περιοχής.

β) Η Χαρικιά

Με την άνωτέρω εύκαιρα διεδειχθήσαν και πολλές άλλες σπηλιές στη Μάνη.

Μεταξύ τών σπηλιών αυτών ξεχωρίζουν εκείνες, που χρησιμοποιήθησαν στον άπελευθερωτικό άγώνα. Για άπ' αυτές είναι και της Χαρικιάς.

Η σπηλιά της Χαρικιάς βρίσκεται ΒΔ και σε άπόσταση μιας ώρας από την Αρεόπολη.

Από το χάρτι, βλέπουμε ότι έχει 220 21,75 Α. γεωγ. μέτρος και 300 38' Β. πλάτος περιού.

Η είσοδος του είναι άνοιγμένη σε ένα κατακόρυφο γκρεμό σε ύψος 30 περίπου μέτρα πάνω από μια άκτη έντελως όμαλη και παρώδη, άποξυρισμένη από τή θάλασσα.

Γιά να φθάση κανείς στην είσοδο της περνά άναρριχητικά από το επάνω μέρος του γκρεμού. Φαίνεται όμως ότι άλλοτε φθαν' ντανε εδκολώτερα από κάτι λαξευτά σκαλοπάτια, που έχει στο γκρεμό, χωρίς συνέχεια σήμερα.

Η σπηλιά της Χαρικιάς χρησιμοποιήθηκε για καταφύγιο γυναικοκαίδων και πολεμιστών στο 21 έως για πολύ χρόνο. Τοῦτο μαρτυροῦν οί έξωτερικές, κατεστραμένες τώρα κατασκευές, τοίχου προαύλου και φούρνου.

Η μορφολογία της φαίνεται στο σχέδιο. Είναι διανοιγμένη σε σχισμές του μαρμάρου του Ταυγέτου.

Στο έσωτερικό της έχει πολλές γλυφές και ελάχιστη σταλακτιτική βλή. Επίσης έχει λίγο νερό σε μικρές γούρνες (goures). Σαθρό δλικό δεν υπάρχει. Ίσως γιατί οι κάτοικοι της το έβγαλαν έξω, να μη έμποδίζει.

3) Το Σκουρμπί

Η σπηλιά αυτή βρίσκεται 3χλμ. ΒΔ της Άρσοπολεως, σε ύψος 120μ. ύψηλοτερα από την επιφάνεια της θαλάσσης.

Η είσοδος της είναι μέσα σ' ένα μανδρωμένο κτήμα και χρησιμοποιείται ένα μέρος της για σαύλος άγελάδων.

Είναι και αυτή ανοιγμένη στο μάρμαρο του Ταυγέτου.

Έχει προσεχώς μέρος μήκους 20μ., πλάτους 8μ. και μέγιστο βάθος +1. Το ύψος της στην άρχή είναι 2μ. και πιδ μέσα 0,0.

Κοντά στην είσοδο μέσα μοιάζει δαιδαλώδης, έξ αιτίας διαλυσιγενών και διαβρωσιγενών μορφών του πετρώματος, που σχηματίζουν στόλους και ψευδοσταλακτιτίες. Οι στόλοι την χωρίζουν σε μικρούς θαλάμους και διαδρόμους. Πιδ μέσα το κοίλωμά της έχει σταθερή, διεδυνση, προς ΝΔ.

Το δάπεδο σ' όλο το σπηλαιό είναι σκεπασμένο με καλό στρώμα Terra rossa σαθρή. Κοντά στην είσοδο η Terra rossa είναι σκεπασμένη με κόπρα άγελάδων.

Πιδ μέσα έχει γεμίσει πολλές χότρες ή διόδους, που διακρίνονται τα χείλη τους.

Τα τοιχώματα της σπηλιάς γενικώς είναι λεία και έχουν ελάχιστη σταλακτιτική βλή.

Ίσως η σπηλιά αυτή να προεκτείνεται πιδ μέσα από τις γεμισμένες τρύπες ή έξερεδνησή της όμως εκεί απαιτεί μετακίνηση του σαθρού δλικού.

4) Πρόπαντη παρά Κριαλιάνικα

Πρόπαντες στη Μάνη ονομάζουν τα φυσικά κηγάδια που συνειθίζουμε στην Έλληνική σπηλαιογραφία να ονομάζουμε βάραθρα, θρακιδετή απλώς κηγάδια.

Η πρόπαντη αυτή βρίσκεται στη θέση Όμαλές 20' νοτίως του χωριού Κριαλιάνικα κοντά στην Άρσοπολη.

Η Χαρική

20^ο Νοτίως τοῦ χωριοῦ Κριαλιάνικα, κοντὰ εἰς τὴν Ἀρεόπολη. Ἔστιν μέσα εἰς ἕνα πετρώδες κτῆμα, τριγυρισμένο μὲ φράχτη ξερολιθιά.

Τὸ στῆμιδ τῆς διακρίνεται ἀπὸ ἕνα σαρδ πέτρες, ποὺ ἔχουν μαζέψει γῆρω του.

Ἀποτελεῖται ἀπὸ μιὰ διακλάση διευθύνσεως ΕΔ-ΝΑ προσι- τοῦ μήκους 4μ. πλάτους καὶ πλάτους 0,7.

Στὴ πρόπαντὴ αὐτὴ μπαίνει κανεὶς μέσα ἀπὸ μιὰ τρύπα 0,7μ. διαμέτρου μέχρι 4μ. βάθους, ὅπου ἔχει μιὰ σφηνωμένη πέτρα.

Ἀπὸ τὴ πέτρα αὐτὴ πιδ κάτω τὸ πλάτος εἶναι 0,4, γιὰ νὰ προχωρήσῃ ὅμως χρειάζεται με- τακίνηση μερικῶν πετρῶν. Βυθο- μέτρησι ἀπ' αὐτοῦ ἔδωκε βάθος πλέον τῶν 60μ. χωρὶς νὰ βρε- θῇ τέλος.

Ἔστιν καὶ αὐτὴ διανοιγμένη εἰς τὸ μάρμαρο τοῦ Ταυγέτου.

Ἔχει γλυφὲς εἰς τὶς πλευρὰς αὐτῆς καὶ σπάνια συγκριματικὴ

βλῆ. φαίνεται τελείως ἀκομμομονωμένο ἀπὸ τοῦ σημε- ρινοῦ δόρογραφικοῦ δικτύου.

Ἄξιον παρατηρήσεως εἶναι ὅτι ἔχουν ἴδιον προσανατολισμὸν. Αὐτὸ εἶναι συνέπεια τοῦ ἴδιου προσανατολισμοῦ τῶν κυριωτέρων διακλάσεων τοῦ μαρμαροῦ τοῦ Ταυγέτου, ὅπως δείχνει καὶ τὸ μὴ ἐξειλιγμένο βάραιον τῶν ὄμαλῶν.

Ἄλλη παρατήρησι εἰς τὴν σπηλιὰ Χαρική καὶ Σκουρμπὶ μᾶς δείχνει πὺς υπάρχουν καὶ εἰς τὶς δύο ἴδιες μορ- φές. Τοῦτο ἐξηγεῖται γιὰ δύο λόγους: πρῶτον, γιὰτὶ εἶναι ἀνοιγμένες καὶ οἱ δύο εἰς τὸ αὐτὸ πέτρωμα καὶ

θεότερο, γιατί και οι δύο διανοίχθησαν την αυτή εποχή, ως φαίνεται εκ των κατωτέρω.

Η ηλικία θλών των άνωτέρω σπηλιών, είναι μετα-τριτογενής εφ' όσον μεγάλης εκτάσεως νεογενή άποθέματα βρίσκονται μέχρι του όριζοντος της υψηλότερα κειμένης των άνωτέρω σπηλιών, που έχουν γεμίσει τα παλαιότερα κοιλάματα του μαρμάρου, παρά το Ούτυλο, στη περιοχή τους.

Πλειστογενήσαν κατά τις άρχες της Πλειστοκαίνου γιατί τα πλειστοκαίνα άποθέματα υπό μορφήν χειμάρροισι είναι άποτεθειμένα στις σημερινές διόδους των νερών προς τη θάλασσα.

Το νερό της Βλυχάδας Δουρού είναι ίσως άπομεινάρι μιας παλιᾶς μεγάλης ροῆς, που περιορίσθηκε τώρα στο Δυτικά της υψηλῆς κεφαλαρι.

Απ' αυτό το νερό γεμίζουν ίσως και οι λίμνες της σπηλιᾶς.

Όλα τα νερά των άνωτέρω σπηλιών έρχόντανε από το Ανατολικά της Άρεοπόλεως ύψωμα και άπερροφώνταν στο έπίπεδο, που βρίσκεται σήμερα ή Άρεόπολη, πριν άνοιχουν οι δίοδοι των σημερινών νερών, μέσα στα νεογενή στρώματα.

Τη πιο μεγάλη όρμη είχαν τα νερά στο Σκουρμπι, όπως δείχνουν οι μεγάλες χότρες γιγάντων, που υπάρχουν σ' αυτή. Άλλά και ή γρηγορότερα νεκρωθείσα ήταν το Σκουρμπι, όπως δείχνει ή διατήρηση σ' αυτή των γλυφών και ή μη βκαρξη μετακινημένων βράχων.

ως προς το σαθρό δ-λιχό, που περιέχει πιθανόν είναι να μεταφέρθη εκεί από τους πλειστοκαίνους χειμάρρους, πριν προσανατολισθούν τελείως προς τις σημερινές διαδρομές των νερών. Γι' αυτό μέσα στο σαθρό δλιχό στο Σκουμ-

μπί, άν γίνουν άνασκαφές, έως νά βρεθοϋν κατ άσφ-
ψανα καλιών ζών.

RESUME

CAVERNES A MANI

1) Vlychada-Dyros

Au S d'Aréopolis sur la cöte S du golf Diros est une résurgence.

On demande s'il serait possible utiliser son eau. Pendant les recherches on a trouvé une caverne près de la résurgence.

La morphologie de la caverne se montre á la figure. L'eau des lacs est un peu salée. Il y a beaucoup de la matière stalactitique, particulièrement sous forme d'une série de sphères vides, tangeantes.

On n' a pas trouvé un rapport de l' eau des lacs et celle de la résurgence.

Ainsi le problème du captage de l'eau de la résurgence se pose de chercher une autre caverne qui alimente la résurgence.

Hors de la résurgence citée il y en a plusieurs á Mani. On peut utiliser les eaux si en fait une captage appropriée.

A cet égard une recherche spéléologique est nécessaire.

2) Harikia

C'est une caverne historique de la Révolution Gréque á 1921.

Sa morphologie se montre á la figure.

Son entrée est á la parois d'une roche verticale NW d'Aréopolis.

Dans l'intérieur il y a creusements caractéristiques et trop peu de la matière stalactitique.

3) Scoubi

C'est une caverne 3km. NW d' Aréopolis.

Sa longueur accessible est 20m. Dans l'intérieur il y a mêmes formes qu'a Harikia.

4) Propanti près Kriarianika

C'est un puit naturel formé d'une diaclase

sq. profonde r est plus que 60m.

Sa profondeur est plus que 60 m.
Tous les cavernes citées sont creusées dans le marbre du Taygète. Elles ont la même orientation suivant les principaux diaclases de la roche dans la région.

Elles sont creusées pendant une période post Tertiaire; parce que il y a des sédiments néogènes au même niveau dans la région, qui ont rempli les plus anciens creux.

Il y a même des sédiments Plistocènes dans les chemins des eaux d'aujourd'hui. Le creusement alors est faite pendant le commencement du Plistocène, avant que les torrents Plistocènes s'orienter vers les lignes où on voit aujourd'hui leurs sédiments.

C'est par les torrents de la fin Plistocène même, que la caverne Scoubi est comblé de la Terra rossa.